

Përshejtimi i progresit të Shqipërisë për barazi gjinore Qëndrimi i OKB-së për rishikimin e Ligjit për Barazinë Gjinore në Shoqëri¹

Gjatë viteve të fundit, Shqipëria ka shënuar progres të veçantë në fuqizimin e grave. Ligji i vitit 2008 për Barazinë Gjinore në Shoqëri (më tej e tutje referuar si Ligji për Barazinë Gjinore ose Ligji)² ishte kyç për krijimin e një kuadri normativ të fuqishëm për barazi midis grave dhe burrave. Ky ligj ka merita për arritje të rëndësishme, si parashikimi i kuotave gjinore për pozicione vendimmarrëse të zgjedhura dhe të emëruara; ngritjen e mekanizmit të barazisë gjinore në nivel qendror dhe vendor; krijimin e kuadrit ligjor dhe politik për buxhetimin e përgjigjshëm gjinor; dhe përmirësimin e mbledhjes së të dhënave në fusha të ndryshme, të kategorizuara sipas seksit. Megjithatë, zbatimi i Ligjit për Barazinë Gjinore nuk ka qenë i njësoj i efektshëm në të gjitha drejtimet për shkaqe të ndryshme. Katërmbëdhjetë vjet pas miratimit të tij, në vijim të zhvillimeve të rëndësishme të axhendës së barazisë gjinore në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar, dhe duke u mbështetur te progresi i vendit dhe prioritetet për integrim në BE, ka ardhur koha të reflektojmë për efektet që ligji ka në vazhdim për promovimin dhe mbrojtjen e të gjitha të drejtave të grave dhe vajzave.

Përfshirja e rishikimit të Ligjit për Barazinë Gjinore në [Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030](#), si hap kyç për forcimin e promovimit të një shoqërie të barabartë dhe të drejtë nga pikëpamja gjinore, nuk është e rastësishme. OKB-ja në Shqipëri shpreson që së shpejti në vend të nisin diskutime publike për të siguruar marrje masash më progresive dhe investime më të fuqishme për barazinë gjinore. Si një kontribut për këto diskutime, ky dokument artikulon sfidat kryesore që kanë penguar zbatimin e plotë të Ligjit, si dhe zhvillimet e viteve të fundit në kuadrin ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar, që duhet të merren në konsideratë. Ky dokument nuk synon të analizojë çdo aspekt të Ligjit për Barazinë Gjinore, por të advokojë për rishikimin në tërësi të tij, duke e vënë theksin tek aspektet më urgjente që duhet të ndryshojnë për të siguruar përafrim me legjislacionin kombëtar dhe ndërkombëtar, përfshi edhe të BE-së. Dokumenti argumenton më tej se rishikimi i plotë i Ligjit për Barazinë Gjinore është i nevojshëm edhe për të përmbushur angazhimet e ndërmarra në Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore 2021-2030.

1. Zbatimi i Ligjit për Barazinë Gjinore në Shoqëri i vitit 2008

Ligji për Barazinë Gjinore vendosi masa të veçanta të përkohshme për të siguruar përfaqësim të barabartë të burrave dhe grave në organet legjislative, ekzekutive, gjyqësore, si dhe në institucione të tjera publike. **Kuotat gjinore** ishin thelbësore për rritjen e përfaqësimit të grave në Kuvend dhe qeverinë qendrore, por nuk u zbatuan dhe nuk sollën përmirësim të përfaqësimit të grave në sfera të tjera publike, si në polici, ushtri dhe gjyqësor.³ Gratë nga grupet e pafavorizuara nuk kanë përfituar nga këto kuota dhe janë

¹ Ky dokument u hartua nga Agustela Nini-Pavli, Konsulente për Barazinë Gjinore dhe të Drejtat e Njeriut, UN Women Shqipëri, me kontributin e Dolly Wittberger-it, Këshilltare për Integrimin Gjinor dhe Integrimin në BE, UN Women Shqipëri; Emira Shkurtit, Specialiste Drejtësie për të Miturit, UNICEF Shqipëri; Estela Bulkut, Drejtore e Programeve, UN Women Shqipëri, dhe Rachele Megna-s, Analiste/Oficere Programi, UN Women, Shqipëri

² Ligji Nr.9870/2008 "Për barazi gjinore në shoqëri" Versioni në shqip: <https://www.osce.org/files/f/documents/0/6/36683.pdf>; Versioni në Anglisht: <https://www.osce.org/files/f/documents/6/e/36682.pdf>

³Parlamenti shqiptar dhe Fondacioni i Westminster-it për Demokraci (2020), Mbikëqyrja Parlamentare e Zbatimit të Ligjit për Barazinë Gjinore në Shqipëri/ Kontrolli post-legjislativ i ligjit për barazinë gjinore në shoqëri. Shihni <https://www.parlament.al/Files/Lajme/Dokument/raportbarazie.pdf>

gjerësisht të papërfaqësuar në jetën publike, një shqetësim ky që është ngritur në mënyrë specifike nga Komiteti i Konvenës për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit kundër Grave.(CEDAW)⁴

Ligji për Barazinë Gjinore parashikonte **integrimin gjinor** në legjislacion dhe politika, si dhe në procesin e planifikimit, buxhetimit, zbatimit të tyre, si dhe krijoi Këshillin Kombëtar të Barazisë Gjinore për të monitoruar zbatimin e tij efikas në këto drejtime. Ligji kërkon edhe që çdo projektligj të shoqërohet nga analiza e efekteve për gratë dhe burrat. Megjithatë, këto dispozita kanë rezultuar të pamjaftueshme (sidomos për shkak të mungesës së akteve nënligjore të kërkuar nga BE-ja), janë zbatuar rrallëherë në praktikë dhe nuk janë marrë parasysh në hartimin e strategjive kombëtare në fusha të ndryshme, të cilat rrjedhimisht nuk e kanë të integruar perspektivën e secilës gjini.

Një aspekt tjetër qendror i ligjit është krijimi i **mekanizmi i barazisë gjinore**, nëpërmjet të cilit institucioneve në nivel qendror dhe vendor u kërkohet marrja e masave për zbatimin e detyrimeve përkatëse. Por, autoritetet përgjegjëse janë përballur me sfida në këtë drejtim për shkak të burimeve njerëzore, kapaciteteve dhe investimeve të kufizuara.⁵ Krahas kësaj, ndonëse në Ligj janë identifikuar institucionet përgjegjëse për mbikëqyrjen e zbatimit të aspekteve të ndryshme të tij (p.sh Këshilli Kombëtar i Barazisë Gjinore, Ministri përgjegjës për çështjet e barazisë gjinore, Inspektorati Shtetëror i Punës), asnjë nuk është ngarkuar me detyrën e sigurimit të koordinimit, mbikëqyrjes dhe monitorimit në tërësi të Ligjit. Në mënyrë të ngjashme, Ligji për Barazinë Gjinore nuk parashikon procedura monitorimi nga institucionet kombëtare të të drejtave të njeriut ose Parlamenti Shqiptar. Urdhri i Kryeministrit i vitit 2018 nëpërmjet të cilit Zëvendës Kryeministri u emërua koordinator kombëtar i barazisë gjinore⁶ nuk është zbatuar sistematikisht. Në vitin 2020, detyra e monitorimit të ligjit iu ngarkua Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi.

Integrimi gjinor në të gjithë sektorët dhe nivelet e qeverisjes dhe funksionimi efikas i mekanizmit kombëtar të barazisë gjinore janë detyrime thelbësore në kuadër të anëtarësimit të Shqipërisë në BE dhe Planit të Veprimit të BE-së për Barazi Gjinore 2021-2025. BE-ja pret që vendet candidate ta përafrojnë legjislacionin e tyre me **akinë e BE-së për barazinë gjinore** në mënyrë progresive dhe të krijojnë kuadrin institucional për zbatimin e tij.

Gjithashtu, **dispozitat kundër diskriminimit të Ligjit për Barazinë Gjinore** nuk janë zbatuar gjerësisht dhe shumë nga gratë që janë përballur me diskriminimin, nuk kanë pasur mundësi të përdorin garancitë ligjore që gëzojnë. Kjo ndodh për shkak të mungesës së ndërjegjësismit të grave, profesionistëve ligjorë dhe shoqërisë civile rreth mekanizmave të ankimit dhe trajtimit, por edhe për shkak të paqartësive rreth procedurave të kërkuara për rastet e diskriminimit me bazë gjinore. Një analizë e vendimeve gjyqësore (2013-2020) për shkaqe të ndryshme diskriminimi zbuloi se vetëm 3 për qind e rasteve lidheshin me diskriminimin me bazë gjinore.⁷ Komisionieri për Mbrojtjen nga Diskriminimi ka nxjerrë vetëm 8 vendime

⁴CEDAW (2022) Lista e çështjeve dhe pyetjeve lidhur me raportin e pestë periodik për Shqipërinë. Shihni https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2fC%2fALB%2fQ%2f5&Lang=en

⁵CEDAW (2016). Vërejtjet Përmbyllëse për raportin e 4-t periodik për Shqipërinë, 2016. Shihni: <https://digitallibrary.un.org/record/840818?ln=en>

⁶ Urdhri i Kryeministrit Nr. 32 datë 12.2.2018 "Për emërimin e koordinatorit kombëtar për barazi gjinore"

⁷ UNDP-ja dhe Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi (2022), Parimi i Analizimit të Barazisë dhe Mosdiskriminimit në Praktikën Gjyqësore 2013-2020. Shihni: <https://www.undp.org/albania/publications/principle-equality-and-non-discrimination-analysis-case-law-2013-2020>

në 2020-n dhe 15 të tilla në 2021-shin për diskriminimin me bazë gjinore.⁸ Shumica e këtyre rasteve lidhen me diskriminimin në vendin e punës dhe baza ka qenë Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe legjislacioni për të drejtat në punë, jo Ligji për Barazinë Gjinore. Nga ana tjetër, mungon informacion mbi ankesat, hetimet ose sanksionet e dhëna nga Inspektorati Shtetëror i Punës, që është organi i vetëm administrativ i autorizuar për ekzekutimin e masave të barazisë gjinore për marrëdhëniet e punës, sigurimet shoqërore dhe shëndetësore dhe sigurinë në punë. Ligji për Barazinë Gjinore nuk figuron as si pjesë e kuadrit ligjor të Inspektoratit në faqen zyrtare.⁹

Ligji parashikon edhe vlerësimin e punës së papaguar, gjë që nuk është zbatuar për shkak të mungesës së dispozitave të përshtatshme ligjore, përfshi edhe akteve nënligjore dhe përcaktimit të masave institucionale dhe politike që do të sillnin përfitime për gratë e angazhuara në punë të papaguar.

Zhvillimet kyç të kuadrit ligjor ndërkombëtar për Barazinë Gjinore

Në kohën e miratimit të tij, Ligji për Barazinë Gjinore u mbështet kryesisht te standardet ekzistuese ndërkombëtare, sidomos në Konventën për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit kundër Grave (CEDAW).¹⁰ Këto standarde kanë evoluar më tej falë advokimit të fuqishëm të lëvizjes feministe në mbarë botën. Ndonëse disa prej instrumenteve të mëposhtme janë reflektuar në pjesë të tjera të legjislacionit shqiptar, ato duhet të përfshihen në mënyrë specifike në Ligjin për Barazinë Gjinore, për të siguruar *de facto* barazinë midis grave e burrave në të gjitha fushat.

Rekomandimet e Përgjithshme të Komitetit CEDAW¹¹: Komiteti jep Rekomandime të Përgjithshme lidhur me interpretimin e Konventës dhe u jep udhëzime shteteve anëtare rreth masave të kërkuara për zbatimin e dispozitave të Konventës. Këto [rekomandime](#) japin orientime të vlefshme mbi vlerësimin e përputhshmërisë së Ligjit për Barazinë Gjinore me standardet më të fundit të barazisë gjinore. Ato përfshijnë rekomandime të përgjithshme për aksesin në drejtësi, të drejtat e grave në zona rurale, të drejtën për arsim, eliminimin e dhunës me bazë gjinore, praktikat e dëmshme dhe aspektet gjinore të reduktimit të riskut nga fatkeqësitë natyrore.

Konventa për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuar (KDKPAK)¹² dhe mekanizmat e tjerë që trajtojnë format e ndërlidhura të diskriminimit Ratifikimi i KDKPAK-së në 2012-n kërkoi rishikimin e legjislacionit, përfshi edhe Ligjin për Barazi Gjinore, i cili nuk përmban dispozita për mbrojtjen e grave që përballen me forma të ndërlidhura të diskriminimit si p.sh gratë me aftësi të kufizuara ose gratë nga grupe të tjera të pafavorizuara (p.sh gratë Rome dhe Ejiptiane, gratë nga komuniteti LGBTI+). Komiteti CEDAW e ka rekomanduar Qeverinë Shqiptare që të forcojë përdorimin e masave të veçanta të përkohshme, në të gjitha fushat ku gratë nga grupet e pafavorizuara janë të nënpërfaqësuar.¹³

⁸ Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi (2020, 2021) Raportet Vjetore të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi për 2020-n dhe 2021-shin. Shihni <https://www.kmd.al/wp-content/uploads/2021/03/Raporti-Vjetor-i-KMD-2020.pdf> and <https://www.kmd.al/wp-content/uploads/2022/04/Raporti-KMD-2021-versioni-perfundimtar.pdf>

⁹ <https://inspektoriaipunes.gov.al/legjislacioni-ku-mbeshtet-inspektimiurdhera-vkm-ligje-rregullore/>

¹⁰ OKB, Konventa për Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit kundër Grave, Versioni Anglisht: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>; in Albanian: <https://hrrp.eu/alb/docs/CEDAW-a.pdf>

¹¹ Rekomandimet e Përgjithshme të Komitetit të CEDAW-t, <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw/general-recommendations>

¹² Konventa për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara (KDKPAK), në gjuhën angleze:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>; në gjuhën shqipe https://www.un.org/disabilities/documents/convention/crpd_albanian.pdf

¹³ CEDAW (2016). Vërejtjet Përmblyëse për raportin e 4-t periodik për Shqipërinë, 2016. Shihni: <https://digitallibrary.un.org/record/840818?ln=en>

Konventa e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje (Konventa e Stambollit)¹⁴: Konventa e përshkruan dhunën me bazë gjinore si shkak dhe rezultat i dinamikave të pabarabarta të pushtetit midis grave dhe burrave, që sjell status më të nënshtruar të grave në sferën publike dhe private.¹⁵ Edhe Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut e ka njohur dhunën me bazë gjinore, përfshi edhe dhunën në familje, si çështje pabarazie. Si rrjedhim, edhe Ligji për Barazinë Gjinore duhet ta njohë dhunën me bazë gjinore si formë diskriminimi dhe tu japë mundësinë grave dhe vajzave për mjete mbrojtëse ligjore kur autoritetet nuk arrijnë t’u sigurojnë mbrojtjen nga dhuna.¹⁶

Konventa e ILO-s për Dhunën dhe Ngacmimin në Vendin e Punës (190)¹⁷: Konventa u ratifikua nga Kuvendi i Shqipërisë në Shkurt të vitit 2022 dhe dispozitat e tij duhet të integrohen në legjislacionin shqiptar, sikurse rekomandohet nga Raporti më i fundit i Komisionit Evropian për Shqipërinë.¹⁸

Legjislacioni i BE-së për Barazinë Gjinore: Legjislacioni i BE-së kundër diskriminimit përfshin Traktatin e Funkcionimit të BE-së dhe Kartën e BE-së për të Drejtat Themelore, të cilat ndalojnë diskriminimin për shkaqe të ndryshme, përfshi seksin. BE-ja ka miratuar direktiva të shumta për të garantuar trajtimin e barabartë mbi bazën e seksit për çështjet e pagesës, skemat e sigurisë sociale dhe aksesit në punësim, trajnimin profesional, promovimin dhe kushteve të punës, vetëpunësimin dhe lejes së lindjes dhe prindërore.¹⁹ Një nga direktivat e kohëve të fundit, i bën kuotat gjinore të detyrueshme edhe në sektorin privat, gjë që kërkon që deri në 2026-n të paktën 40% e pozicioneve joekzekutive në shoqëritë e listuara të mbahen nga seksi i nënpërfaqësuar.²⁰ Si vend kandidat i BE-së që po ndërmerr negociatat e anëtarësimit, Shqipëria ka nevojë të sigurohet që legjislacioni kombëtar për barazinë gjinore dhe mosdiskriminimin të jetë plotësisht në përputhje me *legjislacionin e BE-së*.²¹

Zhvillimet kyç në kuadrin kombëtar ligjor për barazinë gjinore

Ligji për Barazinë Gjinore duhet të rishikohet për t’u përafëruar edhe me disa akte ligjore progresive, të cilat trajtojnë drejtpërdrejt ose tërthorazi të drejtat e njeriut dhe barazinë gjinore. Disa prej tyre janë:

Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi²²: ndryshimet e vitit 2020 përmbajnë disa dispozita për përafrimin me legjislacionin e BE-së kundër diskriminimit, si zgjerimin e shkaqeve për diskriminim të lidhura me gjininë si identiteti gjinor, orientimi seksual dhe karakteristikat e seksit. Dispozita të tjera që duhet të

¹⁴ Konventa e Këshillit të Evropës për Parandalimin dhe Luftën kundër Dhunës ndaj Grave dhe Dhunës në Familje në gjuhën angleze: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=210>; in Albanian: <https://rm.coe.int/168046246b>

¹⁵ Këshilli i Evropës; Fakte Kyç rreth Konventës së Stambollit, <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/key-facts>

¹⁶ Vlen të përmendim edhe Rekomandimin e Përgjithshëm Nr. 1 të Grevio-s për aspektin dixhital të dhunës kundër grave, i disponueshëm në <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-general-recommendation-no-1>

¹⁷ Konventa e ILO-s për Dhunën dhe Ngacmimin në Vendin e Punës (190) https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C190

¹⁸ Komisioni Evropian (2022), *Drejtoria e Përgjithshme për Fajësinë dhe Negociatat e Zgjerimit*, Raporti për Shqipërinë i vitit 2022. Shihni: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/albania-report-2022_en

¹⁹ Komisioni Evropian (2019), Ligji për Barazi Gjinore në Evropë, Komisioni Evropian, shihni <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9b101483-3a44-11e9-8d04-01aa75ed71a1>

²⁰ Këshilli i BE-së, Deklaratë për shtyp, 17 tetor 2022²⁰. Shihni: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/10/17/council-approves-eu-law-to-improve-gender-balance-on-company-boards/>

²¹ Për sa i përket aderimit në BE, duhet përmendur edhe Direktiva e BE-së për Luftën kundër Dhunës ndaj Grave. Ndonëse nuk është miratuar, do të ishte mirë që Ligji për Barazinë Gjinore të rishikohej duke marrë parasysh këtë Direktivë, për t’u siguruar që legjislacioni shqiptar të jetë në përputhje me të: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022PC0105>

²² Ligji 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, ndryshuar <https://www.kmd.al/wp-content/uploads/2021/05/2.pdf>

Qeverive Vendore duhet t'i trajtojnë dhe tregojnë qartë rezultatet e barazisë gjinore dhe ç'përqindje e shpenzimeve të përgjithshme shkon për mbështetjen e politikave të promovimit të barazisë gjinore. Ndonëse Ligji për Barazinë Gjinore e lehtësoi progresin në këtë fushë, informacioni se si janë përmbushur dhe monitoruar në praktikë këto detyrime është i kufizuar, gjë që tregon se duhet të hartohet legjislacioni dytësor.

Ligji për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës²⁸: ky ligj parashikon si parim themelor të realizimit dhe mbrojtjes së të drejtave të fëmijëve barazinë dhe mosdiskriminimin, por nuk jep asnjë përkufizim të tyre, duke ua lënë kështu këtë detyrë ligjeve më të rëndësishme, si Ligjit për Barazinë Gjinore dhe Ligjit për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Ligji për Barazinë Gjinore duhet të rishikohet në mënyrë që të specifikohet qëllimi, përkufizimet, mbikëqyrja, masat mbrojtëse dhe mjetet ligjore të parashikuara të gjejnë zbatim njësoj për djemtë e vajzat, gratë dhe burrat.

Ligji për Ndhimën Ligjore të Garantuar nga Shteti²⁹: ligji u mundëson personave që u janë shkelur të drejtat përmes një veprimi ose mosveprimi që përbën diskriminim, përfshi edhe diskriminim me bazë gjinore, që të përfitojnë ndihmë ligjore falas nga shteti, pavarësisht statusit të tyre financiar. Ligji për Barazi Gjinore duhet ta pasqyrojë këtë mundësi dhe të koordinohet me ligjin për ndihmën ligjore lidhur me ofrimin e ndihmës ligjore për ata persona që përballen me diskriminim me bazë gjinore.

Rekomandime dhe Hapat e Mëtejshëm

Sikurse u trajtua më sipër, Ligji për Barazinë Gjinore në Shoqëri, i vitit 2008, i cili ka qenë thelbësor për avancimin e barazisë gjinore në Shqipëri, duhet të rishikohet gjerësisht për ta sjellë në të njëjtën linjë me zhvillimet ligjore në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar, si dhe me përpjekjet e Shqipërisë për ta përafuar legjislacionin e vet me *akinë e BE-së* për barazinë gjinore. Një Ligj i ri për Barazinë Gjinore duhet të trajtojë mangësitë që kanë ndikuar te zbatimi në praktikë, përfshi: mungesën e kuotave gjinore në të gjithë sektorët për të promovuar përfaqësimin dhe pjesëmarrjen e grave në jetën publike; dispozitat dhe aktete nënligjore të pamjaftueshme për integrimin gjinor dhe analizën gjinore në veprimtarinë e qeverisë; mungesën e një sistemi të efektshëm llogaridhënie për mekanizmin e barazisë gjinore; si dhe mungesën e mekanizmave të qartë të ankimit administrativ dhe gjyqësor për të siguruar mbrojtjen nga diskriminimi me bazë gjinore. Është mjaft e rëndësishme që Ligji i ri për Barazinë Gjinore të përcaktojë lidhje sistematike me Strategjinë Kombëtare për Barazinë Gjinore dhe kostot që lidhen me zbatimin e saj, për të lejuar investimet përkatëse. [Raporti i Mbikëqyrjes Parlamentare të Zbatimit të Ligjit për Barazinë Gjinore në Shqipëri](#) paraqet analizën e sfidave të tjera lidhur me zbatimin e ligjit.

Gjatë rishikimit dhe hartimit të një ligji të ri, mund të merret parasysh përvoja e vendeve të tjera me legjislacionin progresiv për barazinë gjinore dhe mosdiskriminimin, si p.sh. e vendeve anëtare të BE-së ose e vendeve kandidatë (p.sh. [Francë](#), [Spanjë](#) [Serbi](#)) ose vendeve joanëtare (p.sh. [Shtetet e Bashkuara](#)). [Raporti i Komisionit Evropian mbi Legjislacionin për Barazinë Gjinore në Evropë](#) paraqet edhe një vështrim të përgjithshëm se si zbatohet legjislacioni i barazisë gjinore të BE-së nga shtetet Anëtare, vendet e Zonës Ekonomike Evropiane dhe vendet kandidatë të BE-së.

²⁸ Ligji Nr. 18/2017 "Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës" https://www.drejtesia.gov.al/wp-content/uploads/2017/11/04_Ligj_18_2017_23.02.2017_Per_te_drejtat_dhe_mbrojtjen_e_femijes.pdf

²⁹ <https://www.drejtesia.gov.al/wp-content/uploads/2019/02/LIGJ-nr.-111-2017-date-14.12.2017.pdf>

OKB-ja në Shqipëri u bën thirrje autoriteteve kombëtare përkatëse si Këshillit Kombëtar të Barazisë Gjinore, Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe Kuvendit të Shqipërisë që të fillojnë procesin e rishikimit të Ligjit në konsultim me përfaqësues të institucioneve kyçe qeveritare, institucioneve të të drejtave të njeriut, shoqërisë civile dhe botës akademike. Familja e OKB-së në Shqipëri shpreh angazhimin e saj të plotë për ta mbështetur këtë proces, pasi avancimi i mëtejshëm i barazisë gjinore dhe fuqizimi i grave është kritik për përshpejtimin e progresit të Shqipërisë drejt Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm.